

Lösninggångar till Lektionsuppgifter TSDT84 (period 1)

Lasse Alfredsson
Institutionen för systemteknik
Linköpings universitet

2022

1 Fourierserietveckling

Notera att det är olika C_n och Θ_n i de tre fourierserierna nedan!

1.1 Frekvensspektrum

- 1.1.1 a) Förekommande vinkelfrekvenser: $\omega_1 = 4$ rad/s, $\omega_2 = 7$ rad/s.

$$\frac{\omega_1}{\omega_2} = \frac{4}{7} \in \mathbb{Q} \Rightarrow \text{Periodisk signal, periodtid } T_0 = \frac{2\pi}{\omega_0}$$

$$\omega_0 = \text{SGD}(\omega_1, \omega_2) = \text{SGD}(2^2, 7) = 1 \text{ rad/s} \Rightarrow T_0 = 2\pi \text{ sek}$$

- b) Vinkelfrekvenser: $\omega_1 = \pi$ rad/s, $\omega_2 = 2\pi$ rad/s.

$$\frac{\omega_1}{\omega_2} = \frac{\pi}{2\pi} = \frac{1}{2} \in \mathbb{Q} \Rightarrow \text{Periodisk med periodtid } T_0 = \frac{2\pi}{\omega_0} \text{ där}$$

$$\omega_0 = \text{SDG}(\omega_1, \omega_2) = \text{SDG}(\pi, 2\pi) = \pi \text{ rad/s} \Rightarrow T_0 = 2 \text{ sek}$$

- c) Vinkelfrekvenser: $\omega_1 = \sqrt{2}$ rad/s, $\omega_2 = 2$ rad/s.

$$\frac{\omega_1}{\omega_2} = \frac{\sqrt{2}}{2} \notin \mathbb{Q} \Rightarrow \text{Signalen är ej periodisk}$$

- d) Vinkelfrekvenser: $\omega_1 = 3$ rad/s, $\omega_2 = \frac{15}{4}$ rad/s

$$\frac{\omega_1}{\omega_2} = \frac{3 \cdot 4}{15} \in \mathbb{Q} \Rightarrow \text{Periodisk med periodtid } T_0 = \frac{2\pi}{\omega_0}, \text{ där}$$

$$\omega_0 = \text{SGD}(\omega_1, \omega_2) = \text{SGD}\left(\frac{1}{4} \cdot 4 \cdot 3, \frac{1}{4} \cdot 3 \cdot 5\right) = \frac{3}{4} \text{ rad/s} \Rightarrow T_0 = \frac{8\pi}{3} \text{ sek}$$

$\omega_1 = 4\omega_0$ och $\omega_2 = 7\omega_0 \Rightarrow$ deltonerna $n=4$ och $n=7$ ingår i fourierserien, dvs.
 $a(t) = \sum_{n=4,7} C_n \cdot \cos(n\omega_0 t + \Theta_n)$

$\omega_1 = 7 \cdot \omega_0$ och $\omega_2 = 2 \cdot \omega_0 \Rightarrow$ deltonerna $n=1$ (dvs. grundtonen) och $n=2$ ingår i fourierserien, dvs.
 $b(t) = \sum_{n=1,2} C_n \cdot \cos(n\omega_0 t + \Theta_n)$

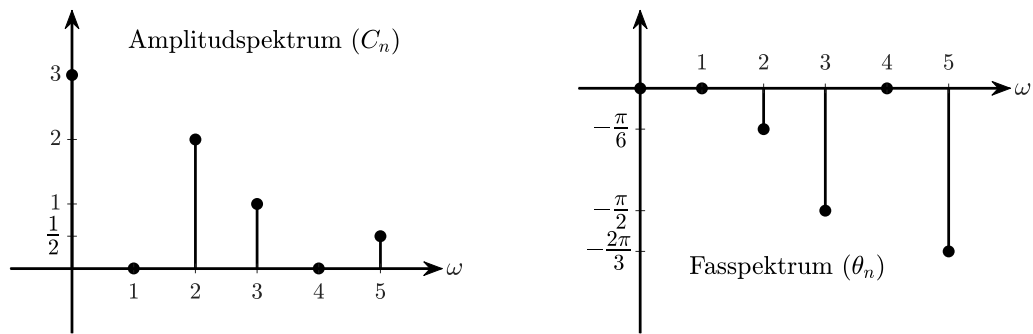
$\omega_1 = 4\omega_0$ och $\omega_2 = 5\omega_0 \Rightarrow$ deltonerna $n=4$ och $n=5$ ingår i fourierserien, dvs.
 $c(t) = \sum_{n=4,5} C_n \cdot \cos(n\omega_0 t + \Theta_n)$

- 1.1.2 a) $x(t) = 3 + \underbrace{\sqrt{3} \cos(2t) + \sin(2t)}_{*} + \underbrace{\sin(3t)}_{=\cos(3t-\frac{\pi}{2})} - \underbrace{\frac{1}{2} \cos\left(5t + \frac{\pi}{3}\right)}_{=\frac{1}{2} \cos(5t + \frac{\pi}{3} - \pi)}$

$$\begin{aligned} * &= \sqrt{\sin(2t) = \cos\left(2t - \frac{\pi}{2}\right)} = \sqrt{3} \operatorname{Re}\{e^{j2t}\} + \operatorname{Re}\{e^{j(2t-\frac{\pi}{2})}\} \\ &= \operatorname{Re}\left\{\left(\sqrt{3} + e^{-j\frac{\pi}{2}}\right) e^{j2t}\right\} = \sqrt{3} + e^{-j\frac{\pi}{2}} = \sqrt{3} - j = \sqrt{3+1} e^{j \arctan \frac{-1}{\sqrt{3}}} = 2e^{-j\frac{\pi}{6}} \\ &= \operatorname{Re}\left\{2e^{j(2t-\frac{\pi}{6})}\right\} = 2 \cos\left(2t - \frac{\pi}{6}\right) \end{aligned}$$

$$\text{Dvs. } x(t) = 3 + 2 \cos\left(2t - \frac{\pi}{6}\right) + \cos\left(3t - \frac{\pi}{2}\right) + \frac{1}{2} \cos\left(5t - \frac{2\pi}{3}\right)$$

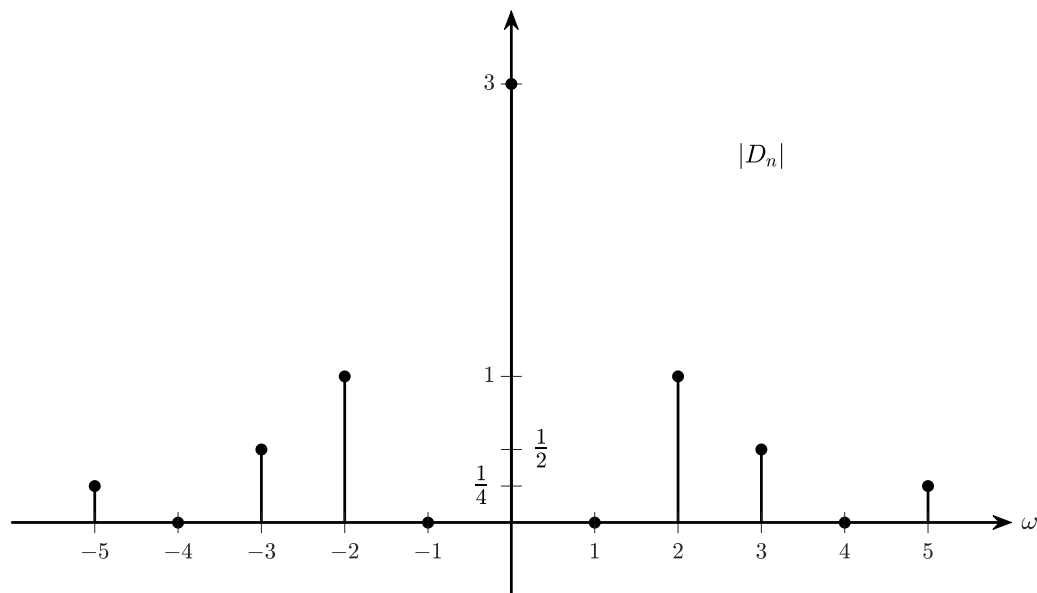
Enkelsidigt ("trigonometric") spektrum:

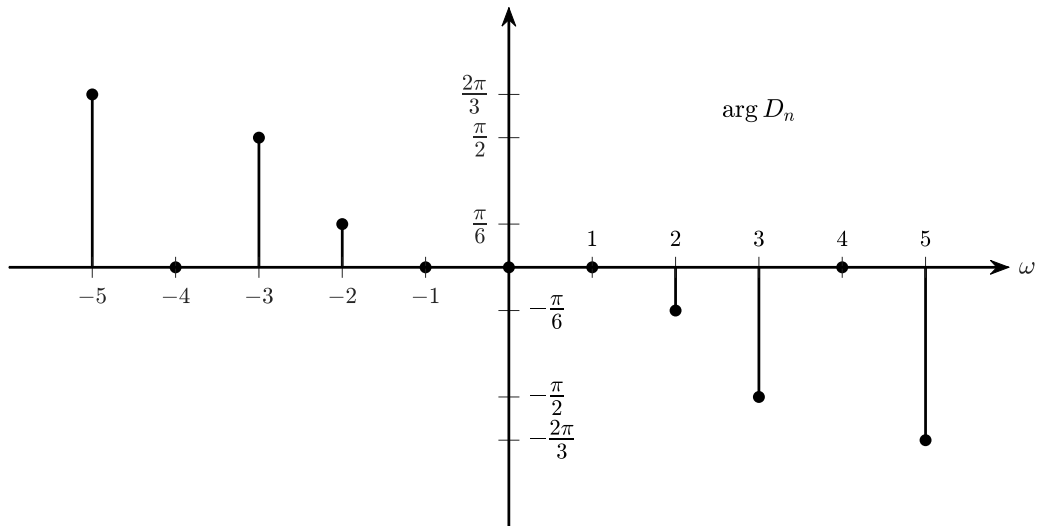

(Anm: Ej nödvändigt att ange spektrumkomponenterna vid $\omega = 1$ & 4 rad/s eftersom de inte finns med i $x(t)$)

$$\text{b) } A \cdot \cos(\omega_0 t + \theta) = A \cdot \frac{e^{j(\omega_0 t + \theta)} + e^{-j(\omega_0 t + \theta)}}{2} = \frac{A}{2} e^{j\theta} \cdot e^{j\omega_0 t} + \frac{A}{2} e^{-j\theta} \cdot e^{-j\omega_0 t} \Rightarrow$$

Dubbelsidigt ("exponential") spektrum:

c) Från spektrum i b) \Rightarrow

$$x(t) = \frac{1}{4}e^{j\frac{2\pi}{3}} \cdot e^{-j5t} + \frac{1}{2}e^{j\frac{\pi}{2}} \cdot e^{-j3t} + e^{j\frac{\pi}{6}} \cdot e^{-j2t} + 3 + \frac{1}{4}e^{-j\frac{2\pi}{3}} \cdot e^{j5t} + \frac{1}{2}e^{-j\frac{\pi}{2}} \cdot e^{j3t} + e^{-j\frac{\pi}{6}} \cdot e^{j2t}$$

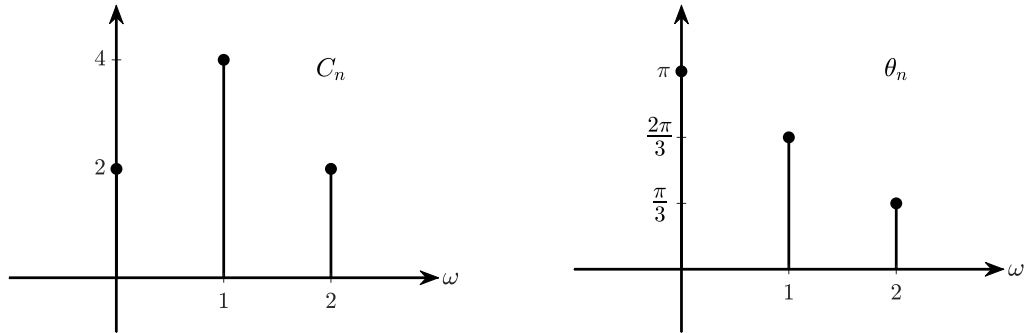
d) Omskrivning av $x(t)$ i c) \Rightarrow

$$\begin{aligned} x(t) &= 3 + 2 \cdot \frac{e^{j(2t-\frac{\pi}{6})} + e^{-j(2t-\frac{\pi}{6})}}{2} + \frac{e^{j(3t-\frac{\pi}{2})} + e^{-j(3t-\frac{\pi}{2})}}{2} \\ &\quad + \frac{1}{2} \cdot \frac{e^{j(5t-\frac{2\pi}{3})} + e^{-j(5t-\frac{2\pi}{3})}}{2} \\ &= 3 + 2 \cos\left(2t - \frac{\pi}{6}\right) + \cos\left(3t - \frac{\pi}{2}\right) + \frac{1}{2} \cos\left(5t - \frac{2\pi}{3}\right) \\ &\left(= 3 + 2 \cos\left(2t - \frac{\pi}{6}\right) + \sin(3t) - \frac{1}{2} \cos\left(5t + \frac{\pi}{3}\right) \right) \end{aligned}$$

1.1.3 a) Figuren \Rightarrow

$$\begin{aligned} x(t) &= 1 \cdot e^{-j\frac{\pi}{3}} \cdot e^{-j2t} + 2 \cdot e^{-j\frac{2\pi}{3}} \cdot e^{-jt} + 2 \cdot e^{\pm j\pi} + 2 \cdot e^{j\frac{2\pi}{3}} \cdot e^{jt} + 1 \cdot e^{j\frac{\pi}{3}} \cdot e^{j2t} \\ &= -2 + 4 \cdot \frac{e^{j(t+\frac{2\pi}{3})} + e^{-j(t+\frac{2\pi}{3})}}{2} + 2 \cdot \frac{e^{j(2t+\frac{\pi}{3})} + e^{-j(2t+\frac{\pi}{3})}}{2} \\ &= -2 + 4 \cos\left(t + \frac{2\pi}{3}\right) + 2 \cos\left(2t + \frac{\pi}{3}\right) \end{aligned}$$

b) $C_n = 2|D_n|; n > 0, C_0 = D_0, \theta_n = \arg D_n (\angle D_n) \Rightarrow$

(Anm: $C_0 = -2 = 2 \cdot e^{j\pi}$)

c) Lösningen till (grafen i) deluppgift b) \Rightarrow

$$x(t) = -2 + 4 \cos\left(t + \frac{2\pi}{3}\right) + 2 \cos\left(2t + \frac{\pi}{3}\right)$$

d) Trivialt – se $x(t)$ i deluppgift a) och c).

1.2 Fourierserietveckling

1.2.1 a) Periodtid $T_0 = \frac{\pi}{2}$ sek \Rightarrow Grundvinkelfrek. $\omega_0 = \frac{2\pi}{T_0} = 4$ rad/s.

$$y(t) = C_0 + \sum_{n=1}^{\infty} C_n \cos(n\omega_0 t + \theta_n) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{jn\omega_0 t}, \text{ där}$$

$$\begin{aligned} D_n &= \frac{1}{T_0} \int_{T_0} y(t) e^{-jn\omega_0 t} dt = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi/2} e^{-t} \cdot e^{-jn4t} dt = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi/2} e^{-(1+j4n)t} dt \\ &= \frac{2}{\pi} \left[\frac{e^{-(1+j4n)t}}{-(1+j4n)} \right]_0^{\pi/2} = \frac{2}{-\pi(1+j4n)} \left(e^{-(1+j4n)\frac{\pi}{2}} - e^0 \right) \\ &= \frac{2}{\pi} \frac{1 - e^{-(1+j4n)\frac{\pi}{2}}}{1+j4n} = \frac{2}{\pi} \frac{1 - e^{-\frac{\pi}{2}} \cdot e^{-jn2\pi}}{1+j4n} = \frac{2}{\pi} \frac{1 - e^{-\frac{\pi}{2}}}{1+j4n} \end{aligned}$$

$$C_0 = D_0 = \frac{2}{\pi} (1 - e^{-\frac{\pi}{2}}) \approx 0,504$$

$$C_{n>0} = 2|D_n| = \frac{4(1 - e^{-\frac{\pi}{2}})}{\pi\sqrt{1^2 + (4n)^2}} \approx \frac{1,01}{\sqrt{1 + 16n^2}}$$

$$\theta_n = \arg D_n = -\arctan \frac{4n}{1}$$

Svar: $y(t) \approx 0,504 + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1,01}{\sqrt{1+16n^2}} \cos(4nt - \arctan(4n))$

b) $y(t) = x\left(\frac{t}{2}\right) \Rightarrow x(t) = y(2t) = 0,504 + \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1,01}{\sqrt{1+16n^2}} \cos(\underbrace{4n \cdot 2t}_{=8nt} - \arctan(4n))$

c) $x(t)$ har samma fouriersseriecoefficients C_0, C_n, θ_n som $y(t)$,
 $\Rightarrow x(t)$ har även samma komplexa fouriersseriecoefficients D_n - se uppgift a).
 Dock är periodtiden för $x(t)$ hälften så stor som periodtiden för $y(t) \Rightarrow$ dess grundvinkelfrekvens är dubbelt så stor; $\omega_{0y} = 8 \text{ rad/s}$.

d)

$$x(t) = C_0 + \sum_{n=1}^{\infty} C_n \cos(n\omega_0 t + \theta_n)$$

$$\Rightarrow x(at) = C_0 + \sum_{n=1}^{\infty} C_n \cos(n(a\omega_0)t + \theta_n)$$

$\Rightarrow C_0, C_n$ och θ_n är oförändrade

Om $a > 1 \Rightarrow$ grundvinkelfrekvensen hos signalen $x(at)$ är en faktor a **högre** än grundvinkelfrekvensen hos $x(t) \Rightarrow x(at)$ är en **tidskomprimerad** version av $x(t)$; komprimerad en faktor a .

Om $a < 1 \Rightarrow$ grundvinkelfrekvensen $a\omega_0$ hos $x(at)$ är **lägre** än grundvinkelfrekvensen ω_0 hos $x(t) \Rightarrow x(at)$ är en **tidsexpanderad** version av $x(t)$ (expanderad en faktor $\frac{1}{a}$).

1.2.2 a) Figuren \Rightarrow periodtid $T_0 = 4 \text{ sek} \Rightarrow$ Grundvinkelfrekvens $\omega_0 = \frac{2\pi}{T_0} = \frac{\pi}{2} \text{ rad/s}$. Kalla signalen $x_a(t)$.

$$D_n = \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x_a(t) e^{-jn\omega_0 t} dt = \frac{1}{4} \int_{-1}^1 1 \cdot e^{-jn\frac{\pi}{2}t} dt + \frac{1}{4} \int_1^3 (-1) e^{-jn\frac{\pi}{2}t} dt$$

$$= /n \neq 0 \text{ ty division med } n/ = \frac{1}{4} \left[\frac{e^{-jn\frac{\pi}{2}t}}{-jn\frac{\pi}{2}} \right]_{-1}^1 - \frac{1}{4} \left[\frac{e^{-jn\frac{\pi}{2}t}}{-jn\frac{\pi}{2}} \right]_1^3$$

$$= \frac{2}{-4jn\pi} \left(e^{-jn\frac{\pi}{2}} - e^{jn\frac{\pi}{2}} - \left(\underbrace{e^{-jn\frac{\pi}{2} \cdot 3}}_{=e^{jn\frac{\pi}{2}}} - e^{-jn\frac{\pi}{2}} \right) \right) = \frac{2}{n\pi} \cdot \frac{e^{jn\frac{\pi}{2}} - e^{-jn\frac{\pi}{2}}}{2j}$$

$$= \frac{2}{n\pi} \sin\left(n \cdot \frac{\pi}{2}\right) \quad n \neq 0$$

$$D_0 = \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x_a(t) \cdot \underbrace{e^{j0 \cdot \omega_0 t}}_{=1} dt = \frac{1}{4} \int_{-1}^1 1 dt + \frac{1}{4} \int_1^3 (-1) dt = 0$$

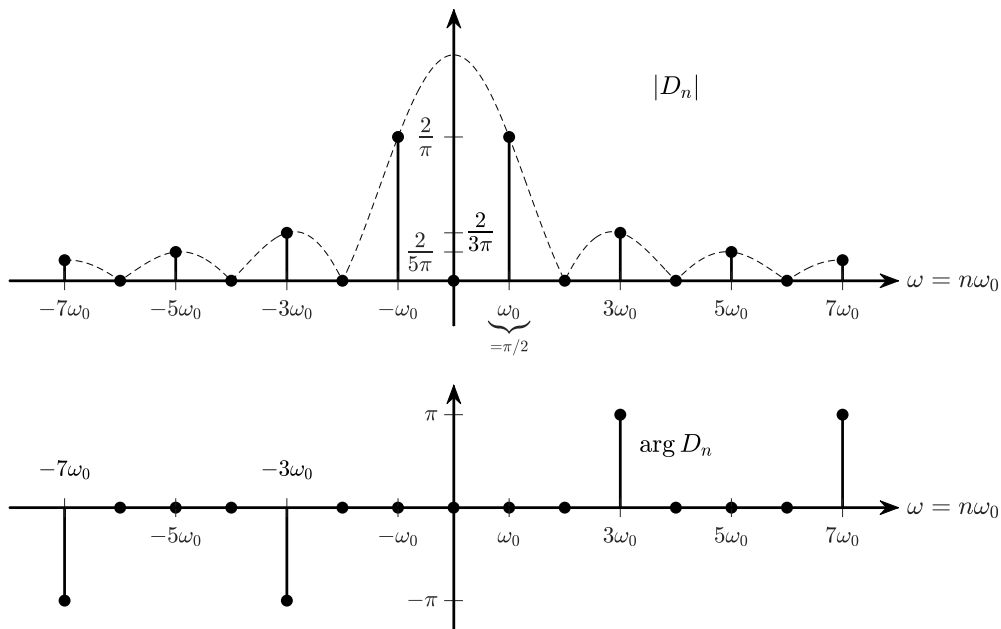
(vilket även ses direkt i figuren; $D_0 = \text{medelvärdet}$)

Svar:

$$D_n = \begin{cases} 0; & n = 0 \\ \frac{2}{n\pi} \sin\left(n\frac{\pi}{2}\right); & n \neq 0 \quad (\Rightarrow D_n = 0 \text{ för jämna } n) \end{cases}$$

$$D_n = \frac{2}{n\pi} \sin\left(n \cdot \frac{\pi}{2}\right) = \begin{cases} 0; & n = 0 \text{ (även } n = 0) \\ \frac{2}{n\pi} = \frac{2}{n\pi} e^{j0}; & n = 1, 5, 9, \dots \\ \frac{-2}{n\pi} = \frac{2}{n\pi} \cdot e^{j\pi}; & n = 3, 7, 11, \dots \end{cases}$$

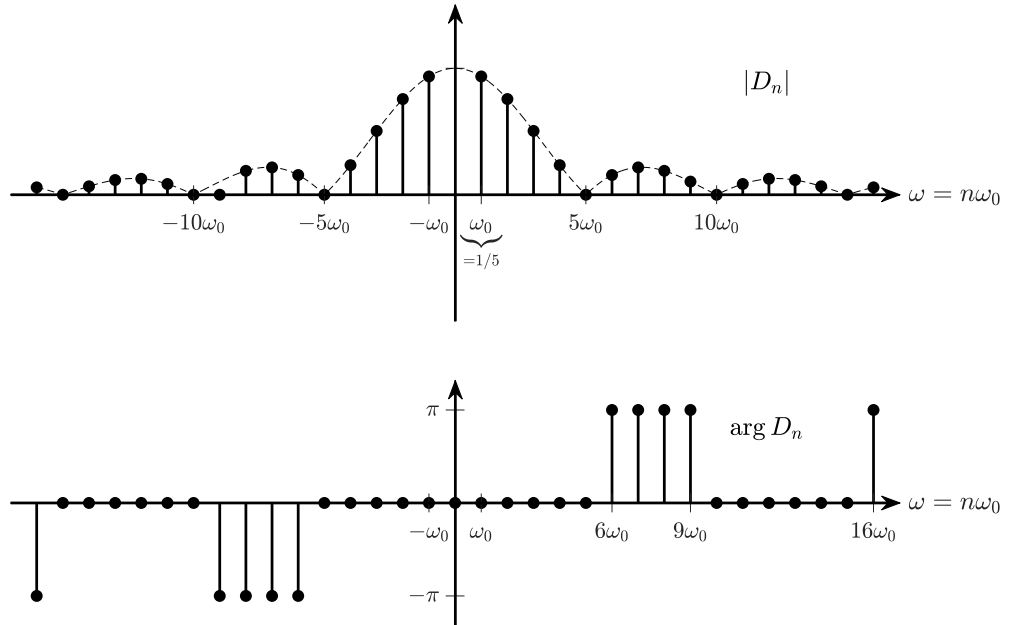
$$D_{n < 0} = D_{-n}^* \Rightarrow D_{-1} = D_1^*, D_{-3} = D_3^*, \text{ osv:}$$

- b) Låt $x_b(t) = \text{signalen}$, med periodtid $T_0 = 10\pi$ sek \Rightarrow Grundvinkelfrekvens $\omega_0 = \frac{2\pi}{T_0} = \frac{1}{5}$ rad/s. Dvs. $x_b(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{jn\omega_0 t}$, där

$$\begin{aligned} D_n &= \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x_b(t) e^{-jn\omega_0 t} dt = \frac{1}{10\pi} \int_{-\pi}^{\pi} 1 \cdot e^{-jn\frac{1}{5}t} dt = /n \neq 0 \text{ ty division med } n/ \\ &= \frac{1}{10\pi} \left[\frac{e^{-jn\frac{1}{5}t}}{-jn\frac{1}{5}} \right]_{-\pi}^{\pi} = \frac{1}{-jn2\pi} (e^{-jn\frac{\pi}{5}} - e^{jn\frac{\pi}{5}}) = \frac{1}{n\pi} \frac{e^{jn\frac{\pi}{5}} - e^{-jn\frac{\pi}{5}}}{2j} = \frac{1}{n\pi} \cdot \sin\left(n\frac{\pi}{5}\right) \end{aligned}$$

$$D_0 = \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x_b(t) e^{-j0\omega_0 t} dt = \frac{1}{10\pi} \int_{-\pi}^{\pi} 1 dt = \frac{1}{5}$$

c) $x_c(t)$ har period $T_0 = 2\pi$ sek $\Rightarrow \omega_0 = \frac{2\pi}{T_0} = 1$ rad/s

$$x_c(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{jn\omega_0 t}, \text{ d\u00e4r}$$

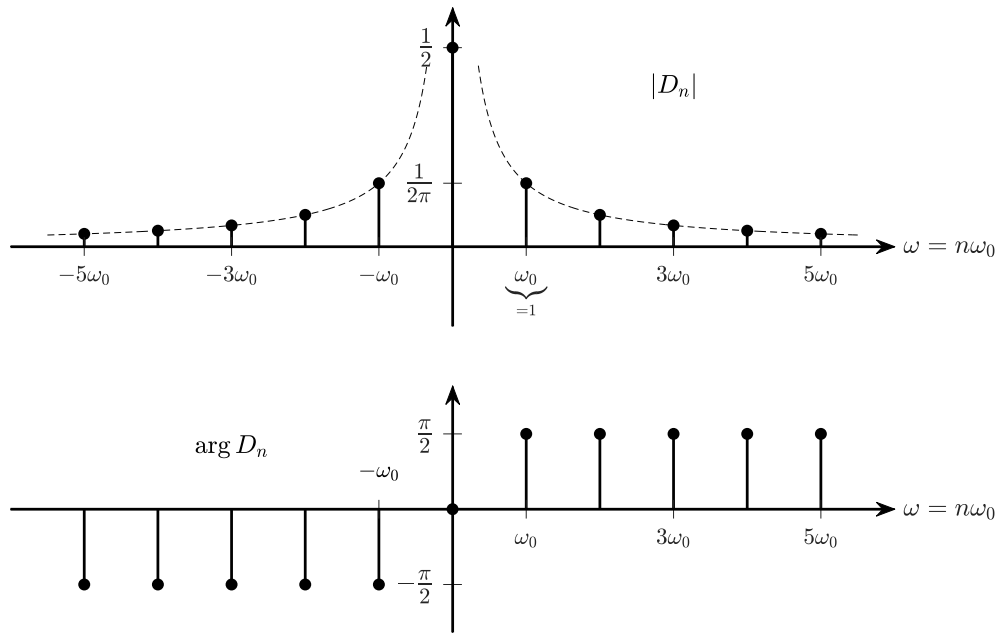
$$\begin{aligned} D_n &= \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x_c(t) e^{-jn\omega_0 t} dt = \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} \frac{t}{2\pi} \cdot e^{-jnt} dt = /n \neq 0/ \\ &= \frac{1}{4\pi^2} \left[\frac{t \cdot e^{-jnt}}{-jn} \right]_0^{2\pi} - \frac{1}{4\pi^2} \int_0^{2\pi} \frac{e^{-jnt}}{-jn} dt \\ &= \frac{j}{4\pi^2 n} (2\pi \cdot e^{-jn2\pi} - 0) - \frac{1}{4\pi^2 (-jn)^2} \underbrace{\left[e^{-jnt} \right]_0^{2\pi}}_{=e^{-jn2\pi} - e^0 = 1^n - 1 = 0} = \frac{j}{2\pi n}; n \neq 0 \end{aligned}$$

$$D_0 = \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} \frac{t}{2\pi} \cdot e^0 dt = \frac{1}{4\pi^2} \left[\frac{t^2}{2} \right]_0^{2\pi} = \frac{1}{2}$$

(vilket \u00e4ven ses direkt i figuren)

Svar:

$$D_n = \begin{cases} \frac{j}{2\pi n}; & n \neq 0 \\ \frac{1}{2}; & n = 0 \end{cases} \left(\Rightarrow \arg D_n = \begin{cases} \frac{\pi}{2}; & n > 0 \\ 0; & n = 0 \\ -\frac{\pi}{2}; & n < 0 \end{cases} \right)$$

- 1.2.3 a) $x(t)$ är periodisk med periodtid $T_0 = 8$ sek \Rightarrow Grundvinkelfrekvensen är $\omega_0 = \frac{2\pi}{T_0} = \frac{\pi}{4}$ rad/s

$$x(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{jn\omega_0 t}, \text{ där}$$

$$\begin{aligned} D_n &= \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x(t) e^{-jn\omega_0 t} dt = \frac{1}{8} \int_{-4}^0 \left(\frac{t}{2} + 1\right) e^{-jn\frac{\pi}{4}t} dt + \frac{1}{8} \int_0^4 \left(-\frac{t}{2} + 1\right) e^{-jn\frac{\pi}{4}t} dt \\ &= /n \neq 0 \text{ ty division med } n/ \\ &= \frac{1}{8} \left[\left(\frac{t}{2} + 1\right) \frac{e^{-jn\frac{\pi}{4}t}}{-jn\frac{\pi}{4}} \right]_{-4}^0 - \int_{-4}^0 \frac{e^{-jn\frac{\pi}{4}t}}{-jn\frac{\pi}{4} \cdot 8 \cdot 2} dt \\ &+ \frac{1}{8} \left[\left(-\frac{t}{2} + 1\right) \frac{e^{-jn\frac{\pi}{4}t}}{-jn\frac{\pi}{4}} \right]_0^4 - \int_0^4 \frac{e^{-jn\frac{\pi}{4}t}}{-jn\frac{\pi}{4} \cdot 8 \cdot (-2)} dt \\ &= \frac{1}{8} \cdot \frac{e^0 + e^{jn\pi}}{-jn \cdot \frac{\pi}{4}} - \left[\frac{e^{-jn\frac{\pi}{4}t}}{(-jn\frac{\pi}{4})^2 \cdot 16} \right]_{-4}^0 + \frac{1}{8} \cdot \frac{-e^0 - e^{jn\pi}}{-jn \cdot \frac{\pi}{4}} + \left[\frac{e^{jn\frac{\pi}{4}t}}{(-jn\frac{\pi}{4})^2 \cdot 16} \right]_0^4 \\ &= \left/ \frac{e^0 + e^{jn\pi}}{-jn \cdot \frac{\pi}{4}} + \frac{-e^0 - e^{jn\pi}}{-jn \cdot \frac{\pi}{4}} = 0 \right/ = \frac{e^{jn\pi} - e^0}{-n^2 \cdot \pi^2} + \frac{e^{-jn\pi} - e^0}{-n^2 \cdot \pi^2} = \frac{2(1 - (-1)^n)}{n^2 \pi^2} \\ &= \begin{cases} 0; & \text{jämna } n \neq 0 \\ \frac{4}{n^2 \pi^2}; & \text{udda } n \end{cases} \end{aligned}$$

$$D_0 = \frac{1}{T_0} \int_{T_0} x(t) \cdot e^0 dt = \text{/framgår direkt av figuren/} = 0$$

Svar:

$$x(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n e^{jn\frac{\pi}{4}t} \text{ där } D_n = \begin{cases} 0; & \text{jämna } n \neq 0 \\ \frac{4}{n^2\pi^2}; & \text{udda } n \end{cases}$$

b) Vi ser att

$$\begin{aligned} \hat{x}(t) = x(t-2) &= \text{/uppg. a)/} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n e^{jn\frac{\pi}{4}(t-2)} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{-jn\frac{\pi}{2}} \cdot e^{jn\frac{\pi}{4}t} \\ &= \sum_{n=-\infty}^{\infty} \hat{D}_n \cdot e^{jn\frac{\pi}{4}t}, \text{ där} \end{aligned}$$

$$\hat{D}_n = D_n \cdot e^{-jn\frac{\pi}{2}} = \begin{cases} 0; & \text{jämna } n \\ \frac{4 \cdot e^{-jn\frac{\pi}{2}}}{n^2\pi^2}; & \text{udda } n \end{cases}$$

c) Figur \Rightarrow

$$\tilde{x}(t) = x(2t) = \text{/a)/} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{jn\frac{\pi}{4} \cdot 2t} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} D_n \cdot e^{jn\frac{\pi}{2}t}, \text{ dvs.}$$

$$\tilde{x}(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} \tilde{D}_n \cdot e^{jn\frac{\pi}{2}t}, \text{ där } \tilde{D}_n = D_n = \begin{cases} 0; & \text{jämna } n \\ \frac{4}{n^2\pi^2}; & \text{udda } n \end{cases}$$

Anm. grundvinkelfrekvensen för $\tilde{x}(t)$ är $\tilde{\omega}_0 = \frac{\pi}{2}$ rad/s, medan grundvinkelfrekvensen för $x(t)$ är $\omega_0 = \frac{\pi}{4}$ rad/s, dvs. $\tilde{x}(t) = x(2t) \Rightarrow \tilde{\omega}_0 = 2 \cdot \omega_0$